

'Ik word vaak door oud-leerlingen in positieve zin verrast'

De mooiste vorm van onderwijs

In het fonkelnieuwe gebouw van De Pijler worden leerlingen die geen regulier onderwijs kunnen volgen in de breedste zin van het woord voorbereid op hun maatschappelijke leven. Een reportage uit Den Helder. Teamleider Patrick van der Mark: "Dit is één van de mooiste praktijkscholen in Nederland."

Het is nog niet eens zolang geleden, toen een jongvolwassen man zich opeens bij de balie van De Pijler meldde. Hij was al een tijdje werkloos, want zijn heftruckcertificaat was verlopen. "Het was een jongen die hier vijf jaar geleden op school zat", vertelt Van der Mark. "Hij wist niet waar hij een nieuw certificaat moest halen. En dus kwam hij bij ons terecht. Wij regelden vervolgens dat hij zijn papertje opnieuw haalde. Wie bij ons op school komt, moet zich welkom voelen – ook als hij De Pijler na een paar jaar verlaat."

De korte anekdote is misschien wel tekenend voor het beleid van De Pijler, de VO-school voor praktijkonderwijs in Den Helder, die veel meer is dan alleen een plaats

waar leerlingen rekensommen oefenen. "We krijgen allemaal met rekeningen op de deurmat te maken, verzekeringen die geregeld moeten worden en iedereen moet vroeg of laat zijn eigen potje koken", zegt Van der Mark. "Dat zijn een paar zaken waar we hier bovengemiddeld aandacht aan besteden. We proberen op De Pijler de zelfstandigheid en het geloof in eigen kunnen van onze leerlingen te vergroten."

"Voor de meeste leerlingen van ons is het praktijkonderwijs ook het eindonderwijs", vervolgt Van der Mark. "Daarom richt De Pijler zich vooral op werken, hoewel sommige leerlingen ook één of twee dagen per week een beroepsgerichte MBO-opleiding volgen. We doen dus veel aan branchecertificering in de secties detailhandel, horeca, verzorging, groen, hout en metaal. Daarnaast kunnen scholieren hier hun VCA-diploma's behalen, zoals een motor- of kettingsaagdiploma, of certificaten die van pas komen in de huishoud- of schoonmaaksector. Kijk, wij kunnen wel heel hippe opleidingen aanbieden en nagelstylisten opleiden, maar daar zit de omgeving echt niet op te wachten. Het gaat erom dat leerlingen van De Pijler de aansluiting met het bedrijfsleven vinden."

Volgens Van der Mark liggen er veel kansen voor laaggeschoolden. "Het punt is: hoe maak je het aantrekkelijk – zowel voor onze leerlingen als werkgevers?", vraagt de teamleider, om vervolgens zelf het antwoord te geven. "Rekenen en taal is voor deze leerlingen erg moeilijk. Daarom proberen we dit relevant voor hen te maken in contextrijk onderwijs. Meten en wegen is bijvoorbeeld verankerd in onze horecalessen. Daardoor kunnen ze veel beter de verbanden leggen."

Stages

Van der Mark somt op: "Die branchecertificering zorgt ervoor dat ons onderwijs zich gemakkelijk naar de praktijk vertaalt. Dat geldt voor alle vakken die we aanbieden. Bij Horeca maken leerlingen bijvoorbeeld gebruik van ons schoolrestaurant, waarin we hun vaardigheden toetsen. Voor het vak Verzorging hebben we robotbaby's, die op tijd getroost en gevoed moeten worden. We betrekken die context dus in onze school - De Pijler is één van de mooiste praktijkscholen in Nederland - maar ik ben er een groot voorstander van de leerlingen ook uit de school te halen."

Voor dat laatste zijn de stages van cruciaal belang. "De stagebegeleiders die hier werken, onderhouden een goede relatie met de lokale bedrijven. Wij kunnen ervoor zorgen dat ze de benodigde papieren halen. Maar dan nog is, meer dan voor iemand die het reguliere onderwijs volgt, de gunfactor van belang."

Dan staat Van der Mark op. Hij geeft ons een rondleiding door de school. In de keuken treffen twee jongens de voorbereidingen voor het diner van vanavond, waarbij de ouders zijn uitgenodigd. Later toont hij onder meer de grote houtwerkplaats, waarbij scholieren over de nieuwste apparatuur beschikken, en de winkel van de school. Naast voedingsmiddelen ligt er tweedehands kleding en speelgoed in de schappen. "Een mooie ruimte hoor, maar wat doen leerlingen hier in de

breedste zin van het woord? Winkeltje spelen", vindt Van der Mark. "We hebben nauw contact met de Kringloop, waar scholieren de spullen uitpakken en verkopen. Daar hebben leerlingen natuurlijk veel meer aan. Daarom is het netwerk van bedrijven zo belangrijk voor deze school."

Wat opvalt: Van der Mark schaaft gedurende zijn rondleiding moeiteloos op meerdere borden. Hij stelt een jongen gerust die zich zorgen maakt over zijn Wajong-uitkering. Lacht naar een donker joch met kroeshaar, als die hem in het voorbijgaan met beide wijsvingers in zijn rug prikt. Ja, Van der Mark manoeuvreert soepel van zijn rol als teamleider naar iemand waarmee scholieren een dolletje maken.

Talenten

De afstand tussen de docenten en de scholieren is klein, bevestigt Van der Mark. "Wij hebben bijvoorbeeld geen personeelskantine, maar zitten tijdens de pauze tussen onze leerlingen. Dat gaat verder dan betrokkenheid en

Het Projecthuis

Voor sommige leerlingen van De Pijler is het gewone lesprogramma niet toereikend. Omdat De Pijler iedere leerling optimaal wil voorbereiden op wonen, werken, vrije tijd en burgerschap is de school in 2012 gestart met het 'projecthuis'. Het projecthuis is bedoeld voor de meest kwetsbare leerlingen waarvoor de reguliere schoolomgeving te hectisch is.

Het projecthuis is een woonhuis, beschikbaar gesteld door woningstichting Den Helder en is gesitueerd in het centrum van de stad. De nadruk ligt op welbevinden, sociale vaardigheden en het vergroten van het zelfvertrouwen. Uiteraard komen ook de gewone schoolvakken aan bod.

contact. Wij willen echt die voeling met onze leerlingen hebben. Dat hebben zij, maar ook wij nodig om elkaar te kunnen begrijpen. Zonder relatie geen prestatie, dat zegt men toch weleens? Nou, dat geldt voor deze vorm van onderwijs meer dan op een reguliere school."

"Weet je", zegt Van der Mark opeens. "Dit is een ontwpenende doelgroep, die vaak een deuk in hun zelfvertrouwen heeft. En dat is ook niet gek. Hun leeftijdgenoten uit de buurt volgen het reguliere onderwijs, maar zij worden met een busje opgehaald om naar school te gaan. Deze leerlingen hebben weinig tot geen keuze in het onderwijs. We moeten echter niet vergeten dat ook deze kinderen enorme mogelijkheden en talenten hebben. Daar ligt voor ons een taak, die we ontzettend serieus moeten nemen."

"Praktijkonderwijsleerlingen moeten meer hun best doen dan elke andere scholier", meent Van der Mark. "Kijk maar eens hoeveel tijd en energie onze leerlingen moe-

ten steken voor het behalen van een VCA-diploma. Daar kan menig VWO'er een puntje aan zuigen. Dat realiseren de meeste mensen zich niet. Maar geloof me: iemand uit het praktijkonderwijs is gewend om hard te werken."

Motivatie

Maar hoe zit het met de motivatie? Schort het daar bij veel leerlingen niet aan? Van der Mark kruist zijn armen, kijkt bedenkelijk. "Ik kan hier een heel mooi verhaal vertellen, maar natuurlijk: ook daar krijgen we mee te maken. Hier zitten veel leerlingen met uiteenlopende vormen van gedragsproblematiek. We werken met ons team op De Pijler heel hard om hen te enthousiasmeren. De context speelt daarin een grote rol. Vaak zie je namelijk dat probleemgedrag wegvault, zodra leerlingen buiten de school moeten functioneren. Want dan is het opeens echt hè? Geef je in de bouw een grote mond tegen je collega's – dan gelden er andere wetten. En ja, er blijft helaas een categorie waarbij het niet lukt. Helemaal voor deze specifieke

groep hebben we engelengeduld. We bieden ze altijd een nieuwe kans, luisteren goed en stellen vragen. Wat wil je? Wat kun je goed? Daarbij hebben we ook de ouders heel hard nodig."

"Onze leerlingen komen uit verschillende sociale milieus", vervolgt Van der Mark. "We bemoeien ons ook met de thuissituatie en steken we veel tijd en energie in de relatie met de ouders. We nodigen ze uit op school om successen zoals een behaald certificaat te vieren, maar schromen ook niet het gesprek aan te gaan als het nodig is."

Netwerk

Na hun schoolperiode worden leerlingen nog twee jaar door De Pijler gevolgd. "Natuurlijk vinden wij het voor sommige scholieren spannend als ze onze school verlaten. Toch kunnen wij hen het eerste traject in hun maatschappelijke carrière vrij goed volgen. Ik zit zelf in het netwerk ArbeidsAdviesTeam (AAT)", vertelt Van der Mark. "Daar bespreken we alle oud-leer-

Stichting Present en Kringloopwinkel Het Boelhuys

Present slaat een brug tussen mensen die iets te bieden hebben en mensen die daarmee geholpen worden. Als makelaar in vrijwilligerswerk biedt Present voor vrijwilligers de mogelijkheid om zich in de eigen woonplaats in te zetten voor mensen die te maken hebben met armoede, slechte gezondheid of een sociaal isolement. Dit kan voor een dagdeel zijn, maar ook voor langere tijd.

Kringloopwinkel Het Boelhuys is opgericht met het doel een financieel fundament te leggen onder Stichting Present Den Helder & vestiging Texel. De opbrengst van Het Boelhuys komt geheel ten goede aan Present.

De Pijler heeft een intensieve samenwerking met stichting Present en Het Boelhuys. Eén dag per week krijgen de leerlingen van de afdeling Detailhandel in de kringloopwinkel les van hun docent. Daarnaast helpt de afdeling groen bij projecten van Present. In de winkel en bij de opslag, beschikbaar gesteld door de Stichting samenwerkingsschool, lopen ook leerlingen stage.

Fotografie: R. van Beckhoven

Patrick van der Mark